

گروه‌های حقوق بشری از عزم بن سلمان برای تسویه حساب‌های داخلی خبر دادند

سرکوب خاموش

بر اساس اعلام سازمان حقوق بشری «سند» عربستان، دولت سعودی در راستای تسویه حساب‌های داخلی بن سلمان، به رغم همه هشدارهای بین‌المللی در صدد اجرای حکم اعدام شماری از زندانیان نظامی و مخالفان حکومت است و در عین حال چند نفر از متهمان سیاسی را نیز با مجازات‌های سنگین به زندان انداخته است.

بازخوانی صحبت‌های دکتر حسین کجویان در برنامه «جهان آرا» / قسمت پایانی

انقلاب اسلامی دائم

گفتمان خودش را باز تولید می‌کند

برنامه «جهان آرا» یکی از برنامه‌های پر بیننده افق سیما است که به موضوعات مختلف سیاسی، اجتماعی و فرهنگی می‌پردازد. در یکی از این مجموعه برنامه‌ها که درباره اتفاقات اخیر برگزار شد، دکتر حسین کجویان استاد علوم اجتماعی دانشگاه تهران حاضر شد و به طرح نکات و مباحثی درباره مسائل روز جامعه پرداخت. بخش سوم و پایانی متن این گفت‌وگو از نظر شما خواهد گذشت.

«فارن افرز»:

به پایان عصر تحریم‌ها نزدیک می‌شویم

چرا ایالات متحده دولت و گروه‌های مختلف را تحریم می‌کند؟ چون بستر تحریم‌ها را پس از جنگ جهانی دوم در قالب نهادسازی، رژیم‌های بین‌المللی و غلبه دلار برای آغاز هژمونی خود آغاز کرد. پس از جنگ جهانی دوم و در طول بیش از ۷۰ سال اخیر ایالات متحده با استفاده از این بستر اقدام به تحریم دولت‌ها و گروه‌های مخالف هژمونی این کشور و یا حتی مخالف سیاست‌های این کشور در نظام بین‌الملل کرده است. ایالات متحده برای تغییر رفتار، سرنگونی نظامی‌ها، ایجاد آشوب و انقلاب‌های رنگی از بستر تحریم‌ها همواره در طول دهه‌های گذشته استفاده کرده است، اما با گذشت زمان و با شکل‌گیری قدرت‌های نوظهور تحریمی آمریکا به سمت کندی پیش می‌رود و در آینده بلندمدت جنبه سمبلیک و نمادین خواهد یافت و کارایی گذشته را نخواهد داشت. اساسا ایالات متحده بر این اساس تحریم می‌کند چون بستر تحریمی ایجاد کرده و اگر بستر تحریمی ایالات متحده کارایی خود را از دست دهد، یکی از ابزارهای اساسی این کشور از دستور کار خارج خواهد شد. در همین زمینه آگانه دماریس نویسنده کتاب «آتش معکوس: چگونه تحریم‌ها جهانی بر خلاف منافع آمریکا ایجاد خواهد کرد؟» در مقاله‌ای در نشریه فار افرز با عنوان پایان عصر تحریم‌ها به ناکارآمدی بستر تحریمی آمریکا می‌پردازد.

می‌کند. آگانه دماریس با تکیه بر مصاحبه با کارشناسان، سیاست‌گذاران و مردم کشورهای تحریم شده، پیامدهای ناخواسته استفاده از تحریم‌ها را به عنوان یک سلاح دیپلماتیک بررسی می‌کند. گسترش تحریم‌ها تلاش‌ها را برای دور زدن از آنها تحریک می‌کند، زیرا دولت‌ها و شرکت‌ها به دنبال راه‌هایی برای دور زدن مجازات‌های آمریکا هستند. این تنها بخشی از داستان است. تحریم‌ها همچنین روابط بین کشورها را تغییر می‌دهد و دولت‌هایی را که با آمریکا در تضاد هستند به یکدیگر نزدیک‌تر می‌کند یا به طور فزاینده‌ای به روسیه و چین. وی می‌نویسد: تحریم‌ها مدت‌هاست که سلاح دیپلماتیک مورد علاقه ایالات متحده بوده است. پاسخ دولت بایدن به تهاجم روسیه به اوکراین نمونه‌ای از این دست است. دولت آمریکا بلافاصله مجموعه‌ای از اقدامات اقتصادی تنبیهی را بر مسکو تحمیل کرد و دولت‌های دیگر را نیز به انجام همین کار دعوت کرد. اینکه تحریم‌ها ابزار محبوب سیاست‌گذاران ایالات متحده است منطقی است. آنها خلا بین اعلامیه‌های دیپلماتیک توخالی و مداخلات نظامی مرگبار را پر می‌کنند. با این حال، روزهای طلایی تحریم‌های آمریکا ممکن است بزودی به پایان برسد.

از آنجایی که واشنگتن بیش از پیش به تحریم‌ها متکی شده است، بسیاری از کشورهای مخالف هژمونی آمریکا شروع به قدرتمند کردن اقتصاد خود در برابر چنین اقداماتی کرده‌اند، بویژه سه رقیب در دهه گذشته آنها را متقاعد کرده است که این کار را انجام دهند. در سال ۲۰۱۲، ایالات متحده، ارتباط ایران را با سوئیفت (سیستم پیام‌رسانی جهانی که تقریباً همه پرداخت‌های بین‌المللی را امکان‌پذیر می‌سازد) قطع کرد تا ایران را از نظر مالی منزوی کند. دیگر دشمنان ایالات متحده به این موضوع توجه کردند و نمی‌دانستند که آیا آنها ممکن است بعدی باشند. سپس، در سال ۲۰۱۴، کشورهای غربی پس از ضمیمه کردن کریمه روسیه، تحریم‌هایی را علیه روسیه اعمال کردند که این اقدام مسکو را بر آن داشت تا خارج شدن از بستر اقتصادی غرب را در اولویت قرار دهد. سرانجام، در سال ۲۰۱۷، واشنگتن جنگ تجاری را با پکن آغاز کرد که بزودی به بخش فناوری سرایت کرد. با محدود کردن صادرات دانش بنیان ایالات متحده به چین، ایالات متحده به دشمنان خود هشدار داد که دسترسی آنها به فناوری حیاتی ممکن است قطع شود. این سه اقدام به‌ظهور یک پدیده جدید دامن زده است که عبارت است از مقاومت

در برابر تحریم‌ها. قدرت ایالات متحده در اعمال تحریم‌ها علیه سایر کشورها ناشی از اولویت دلار آمریکا و نظارت ایالات متحده بر کانال‌های مالی جهانی است، پس منطقی است که دشمنان ایالات متحده به دنبال نوآوری‌های مالی باشند که این مزیت‌های ایالات متحده را کاهش دهد. این کشورها به‌طور فزاینده‌ای با قراردادهای مبادله ارزی، جایگزین‌های سوئیفت و ارزهای دیجیتال آنها را پیدا کرده‌اند. وی در ادامه به راهکارهای دولت‌ها برای ناکارآمد کردن بستر تحریمی ایالات متحده اشاره می‌کند و می‌گوید:

یکی از راه‌هایی که کشورها خود را در برابر تحریم‌ها مقاوم‌تر کرده‌اند، سوآپ دوجانبه ارز است که به آنها اجازه می‌دهد دلار آمریکا را دور بزنند. معاملات مبادله ارز، بانک‌های مرکزی را مستقیماً به یکدیگر متصل می‌کند و نیاز به استفاده از ارز سوم را برای تجارت از بین می‌برد. چین این ابزار را با ذوق و شوق پذیرفته و با بیش از ۶۰ کشور از جمله آرژانتین، پاکستان، روسیه، آفریقای جنوبی، کره جنوبی، ترکیه و امارات متحده عربی قراردادهای مبادله ارز امضا کرده است که در مجموع به ارزش ۵۰۰ میلیارد دلار می‌رسد. هدف پکن روشن است؛ اینکه شرکت‌های چینی

بتوانند کانال‌های مالی ایالات متحده را در زمانی که می‌خواهند دور بزنند. در سال ۲۰۲۰، برای اولین بار، چین بیش از نیمی از تجارت خود با روسیه را با ارزی غیر از دلار آمریکا تسویه کرد که باعث شد اکثر این مبادلات تجاری از تحریم‌های ایالات متحده مصون باشند. اینکه روسیه و چین کانال‌های پرداخت را با استفاده از یوان و روبل توسعه می‌دهند، نباید تعجب‌آور می‌شد. در مارس ۲۰۲۰، سازمان همکاری شانگهای، تلاش برای دور زدن دلار آمریکا، تحریم‌های ایالات متحده و توسعه پرداخت‌ها به ارزهای محلی را در اولویت قرار داده بود. با توجه به وضعیت اقتضای روابط واشنگتن و پکن، تمایل فزاینده چین برای کنار گذاشتن دلار آمریکا قابل درک است، اما متحدان ایالات متحده نیز در حال اعتقاد سال ۲۰۱۹ موشک‌های پدافند هوایی اس ۴۰۰ را از روسیه خریداری کرد. معامله ۵ میلیارد دلاری باید تحریم‌های آمریکا را به دنبال داشته باشد، اما هند و روسیه یک قرارداد مبادله ارزی را که به زمان شوری بازمی‌گردد، احیا کردند. هند موشک‌های روسی را با استفاده از ترکیبی از روبل و روپیه هند خریداری کرد و بدین ترتیب از تحریم‌های آمریکا که می‌توانست برای توقف فروش استفاده

شود، اجتناب کرد. نویسنده مقاله «پایان عصر تحریم‌ها» راه‌حل دوم را توسعه سیستم پرداخت‌های غیر غربی می‌داند و در این زمینه می‌افزاید: راه دیگری که کشورها برای بی‌اثر کردن تحریم‌های آمریکا ایجاد کرده‌اند، توسعه سیستم‌های پرداخت غیر غربی است. تا زمانی که تحریم‌ها به استفاده از کانال‌های مالی غرب بویژه سوئیفت ادامه دهند، از گستره تحریم‌ها در امان نخواهند بود. قطع کامل دسترسی یک کشور به سوئیفت، گزینه هسته‌ای در زرادخانه تحریم‌های آمریکا است که فقط یک بار آن هم علیه ایران استفاده شده است. چین و روسیه مشغول آماده‌سازی جایگزین‌های خود برای سیستم پیام‌رسانی در صورتی که تحریم‌های غربی نیز تصمیم به قطع ارتباط با آنها بگیرند، هستند.

نویسنده این مقاله در ادامه از سومین راه‌حل برای بی‌اثر کردن تحریم‌های آمریکا پرده برمی‌دارد و می‌گوید: ریمارز دیجیتال سومین راه ناکارآمد ساختن تحریم‌های آمریکاست. وی می‌افزاید: سومین ابزاری که دشمنان آمریکا از آن برای فرار از تحریم‌ها استفاده می‌کنند، ارز دیجیتال است. در این زمینه چین پیشگام است. در حال حاضر حدود ۳۰۰ میلیون چینی در بیش از ۲۰ شهر از تحریم‌های ایالات متحده ندارند، اما این نوآوری‌ها به‌طور فزاینده‌ای به کشورها این امکان را می‌دهد که از طریق کانال‌های ضد تحریم تراکنش‌ها را انجام دهند. این روند غیرقابل برگشت به نظر می‌رسد. هیچ دلیلی وجود ندارد که باور کنیم روابط بین واشنگتن و پکن یا واشنگتن و مسکو به این زودی بهبود خواهد یافت. احتمالاً معاملات دیگری از تحریم‌های ایالات متحده ندارند، اما ظهور چشم‌انداز مالی پراکنده هم دیپلماسی و هم امنیت ملی ایالات متحده را تهدید می‌کند. علاوه بر تضعیف اثربخشی تحریم‌ها، افزایش کانال‌های مالی ضد تحریم به این معنی است که ایالات متحده به‌طور فزاینده‌ای در هنگام کشف فعالیت‌های مخالف خود در جهان، نقطه کوری خواهد داشت. همه اینها به این معنی است که ظرف یک دهه، تحریم‌های یکجانبه ایالات متحده ممکن است کاملاً تأثیر خود را از دست بدهد.

قدرت ایالات متحده در اعمال تحریم‌ها علیه سایر کشورها ناشی از اولویت دلار آمریکا و نظارت ایالات متحده بر کانال‌های مالی جهانی است. پس منطقی است که دشمنان ایالات متحده به دنبال نوآوری‌های مالی باشند که این مزیت‌های ایالات متحده را کاهش دهد. این کشورها به‌طور فزاینده‌ای با قراردادهای مبادله ارزی، جایگزین‌های سوئیفت و ارزهای دیجیتال آنها را پیدا کرده‌اند

